

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Кафедра технологій дрібного тваринництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти

бакалавр

на тему: «Технологія вирощування ремонтного молодняка великої рогатої худоби в умовах СТОВ «Скіф» Полтавського району»

Виконала: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва
спеціальності 204 Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва
ступеня вищої освіти бакалавр
групи 204ТВППТбд 41
Базюк О.Ю.

Керівник: Іван Желізняк

Рецензент: Анатолій Поліщук

Полтава – 2022 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	5
1.1. Біологічні особливості розмноження ВРХ.....	5
1.2. Системи вирощування молодняку великої рогатої худоби.....	7
1.3. Способи утримання молодняку великої рогатої худоби.	8
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	11
2.1.Характеристика місця проведення досліджень.....	11
2.2 Методика виконання роботи.....	17
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	18
3.1. Характеристика стада великої рогатої худоби СТОВ «Скіф».....	18
3.3. Організація утримання і годівлі молодняку великої рогатої худоби в СТОВ «Скіф»	22
3.5. Підготовка телиць до парування	33
3.6. Організація утримання і годівлі нетелей СТОВ «Скіф»	35
3.7. Економічна ефективність вирощування молодняку.....	38
ВИСНОВКИ.....	43
ПРОПОЗИЦІЇ.....	44
СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ	45

ВСТУП

Актуальність теми. Спрямоване вирощування молодняка – це комплекс зоотехнічних засобів, застосовуючи які можна свідомо керувати індивідуальним розвитком сільськогосподарських тварин і формувати їх з необхідними задатками продуктивних якостей. Таке вирощування є основним ланцюгом у технології виробництва сільськогосподарської продукції.

Цілеспрямоване вирощування молодняка починається з обґрунтованого добору батьківських пар, підготовки їх до парування для одержання потомства з необхідною спадковістю і високою життєздатністю, включає в себе заходи по створенню оптимальних умов для розвитку тварин у ембріональний та постембріональний періоди.

Для розробки наукових основ спрямованого вирощування молодняка необхідні глибокі знання особливостей його індивідуального розвитку, зміни вимог ростучого організму до умов життя з віком за періодами розвитку, починаючи з утворення зиготи і до зрілого віку.

Серед факторів зовнішнього середовища, які впливають на формування продуктивних якостей молодняка, головними є рівень і повноцінність годівлі, що суттєво змінюються на окремих етапах онтогенезу.

Доведено, що у зародковий та перед плідний періоди ембріонального розвитку великої рогатої худоби (а це перші 60 діб) рівень енергетичного живлення матері не впливає на масу зародка, але якість годівлі (особливо забезпечення жиророзчинними вітамінами) істотно позначається на відтворній здатності материнського організму, бо через ороговіння слизової оболонки матки зигота не може прикріпитися і нормально розвиватися.

У другій половині ембріонального розвитку (в останні 60 діб), коли плід інтенсивно росте, енергетичний рівень живлення матері разом з якістю годівлі має важливе значення для нормального росту. В цей період у плода інтенсивно ростуть трубчасті кістки, нагромаджуються ліпідні резерви, а у матері відбувається оновлення секреторних тканин вим'я, починає формуватися молозиво, у тілі перед наступною лактацією нагромаджуються енергетичні й білкові резерви. І якщо у цей період мати одержує незбалансований раціон за енергетичним, протеїновим, мінеральним та вітамінним живленням, то в результаті у неї утворюється неякісне молозиво, а новонароджене теля не має достатнього імунітету.

Відомо також, що після народження для великої рогатої худоби характерні специфічні періоди розвитку.. І годівля та утримання тварин у кожній із зазначених періодів має свої особливості.

Об'єкт дослідження – Технологія вирощування молодняку великої рогатої худоби в умовах господарства

Метою роботи є вивчення стану технології вирощування молодняку великої рогатої худоби в умовах господарства

Методи дослідження – економіко-статистичні, зоотехнічні математичні.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1.1. Біологічні особливості розмноження ВРХ

Як вважає В. І. Костенко [26] інтенсивне ведення скотарства нерозривно пов'язане з високим рівнем відтворення поголів'я, оскільки дослідження встановили негативний зв'язок між надоями корів та їхньою плодючістю. Деякі дослідники вважають що, підвищення надою на кожні 1000 кг спричиняє зниження плодючості на 10%. Проте це явище більше необхідно розцінювати не як реакцію організму на інтенсивну експлуатацію, а яку наслідок порушення обміну речовин.

С. Л. Войтенко [27] повідомляє, що оптимальна вікова структура корів дійного стада є однією з найважливіших умов ефективного ведення селекційно-племінної роботи й має безпосередній вплив на його молочну продуктивність та відтворну здатність.

Оптимальною віковою структурою дійного стада слід вважати наявність у ньому 55-75% корів 1-3 отелень, з яких 27-30% первісток. Корови старше 3-го отелення повинні становити 30-35%.[4]

«Відтворення є одним з найбільш важливих факторів ефективного виробництва молока. Якщо в корови порушений статевий цикл, вона залишається безплідною й не приносить теляти щорічно й навіть її найвищі генетичні задатки високої молочної продуктивності не реалізуються.[11]

Найбільший вплив на функцію репродуктивних органів корів має рівень годівлі в період підготовки їх до отелення. Підготовку корів до отелення спрямовують не на підвищення молочної продуктивності, а на нормалізацію відтворення системи органів репродукції тварин.[8]

У корів молочних порід відновлюваний період після отелення становить 21-60 днів. При родових ускладненнях відновлення матки затримується, тому необхідно своєчасно проводити лікування хворих тварин. Ін'єкція 1-3 мг.

естрадіолу внутрішньом'язево прискорює лікування післяродових захворювань.[13.14]

Оптимальний вік телиць молочних порід, які розводяться у Полтавській області, при першому осіменінні повинен становити 16-17 місяців при живій масі згідно зі стандартом породи.[31]

Багато хто із вчеих повідомляє, що у теличок в розвитку і формуванні статевих органів виділяють кілька періодів: від 3- до 6-місячного віку – дозрівання гіпофіза, від 6- до 12-місячного віку – ріст і завершення розвитку матки.[5.15.20]

У постембріональний період розвиток гіпофіза рівномірний і досить інтенсивний. У новонароджених теличок маса яєчників становить 0,5-0,6 г. і ріст їх протягом перших чотирьох місяців життя незначний. Із 5-6 місячного віку маса яєчників інтенсивно збільшується, ростуть фолікули і з появою перших зовнішніх ознак статевої активності відбувається овуляція та утворення жовтого тіла. Поряд із цим під дією гормонів гіпофіза прискорюється ріст матки. При нормальних умовах годівлі статеве дозрівання телиць, як правило зменшується у 9-місячному віці [20].

Незадовільна годівля у зазначений період (від 6- до 9-місячного віку) негативно впливає на масу тварини, спостерігається інфантилізм яєчників, недозрілість фолікулів, недорозвиненість вторинних статевих ознак. Пояснюється це тим, що при незадовільній годівлі передня частина гіпофіза не може виділяти достатню кількість фолікулостимулюючого гормону для нормального розвитку яєчників і початку астрального циклу [10,19].

Ю. Д. Рубан [24] вважає, що статевий цикл включає такі процеси: тічку, загальне збудження, статеву охоту і овуляцію. Тічка виражається у витіканні слизу із статевих органів у зв'язку з посиленням функціонуванням слизових маткових залоз. При цьому спостерігається набрякання і почервоніння слизової оболонки піхви. Загальне збудження пов'язане зі зміною поведінки тварин, у яких з'являється неспокій, знижується апетит, у корів зменшуються надої.»

1.2. Системи вирощування молодняка великої рогатої худоби

В. І. Костенко [6] повідомляє, що стійлову систему утримання молодняка ВРХ застосовують у небагатьох господарствах. При цій системі молодняк продовжують утримувати на фермі в зимових приміщеннях, де тварини відпочивають у стійлах на прив'язі, одержують основну частину кормів добового раціону із кормових столів (годівниць). Значний недолік такого утримання – неможливість очистити, продезінфікувати або капітально відремонтувати приміщення через постійну присутність в ньому тварин. Це створює підвищену загрозу виникнення інфекційних захворювань худоби.

При стійлово-вигульній системі улітку відпочинок та годівлю молодняка організовують на відкритих вигульно-кормових майданчиках, які мають буди влаштовані на віддалі від приміщення. Цей варіант системи утримання має свої переваги: забезпечує тваринам активний моціон і дає можливість будувати приміщення на фермі компактніше. [12,17]

Система утримання тварин є одним із визначальних факторів при розробці, проектуванні та будівництві виробничих будівель, оснащення їх внутрішнім обладнанням, використання будівельних конструкцій та матеріалів, засобів механізації та автоматизації виробничих процесів, створення належних умов годівлі, утримання, догляду та експлуатації поголів'я [14, 19, 29].

Забезпечення оптимальних параметрів мікроклімату приміщення при утриманні корів – головна умова досягнення високої молочної продуктивності, профілактики захворювань та збереженості поголів'я [9, 16].

Дослідженнями встановлено, що в зимовий період за стійлово-вигульної системи утримання корів показники мікроклімату приміщення, а саме температура, вологість та швидкість руху повітря і точка роси у значно більшій мірі залежать від факторів зовнішнього середовища, ніж влітку. Слід зазначити, що не дивлячись на теплоізоляційні властивості матеріалів, з яких побудоване приміщення, останнє взимку не в повній мірі попереджало значні

коливання цього важливого показника мікроклімату. Подібну за характером залежність температури повітря приміщення для утримання молодняку від зовнішніх факторів зареєстровано і влітку. У цей період цей показник у приміщенні коливався у межах 20,0 – 27,6 °С, а зовнішнього повітря – 19,9 до 28,7 °С. Відносна вологість повітря в приміщенні взимку змінювалась протягом добив межах 52,0 – 78,7 %, а влітку його параметри становили 44,0 – 87,0 %. Встановлено, що кількість дихальних рухів у тварин, не дивлячись на значні зміни температури та вологості повітря у приміщенні взимку, змінювалась і становила 32 – 34 рухи за 1 хв. [14,21]

Особливо важливе значення для підтримання оптимальних параметрів мікроклімату в приміщенні має швидкість руху повітря, показники якої залежали, насамперед, від напрямку панівних вітрів узимку, і були здебільшого у нормі. Показники точки роси повітря у приміщенні не залежали від її параметрів ззовні будівлі і коливались влітку в межах 16,2 – 18,4 °С. У цей період молодняк перебував у приміщенні і у більшій мірі зазнавав негативного впливу високих температур повітря, ніж взимку. У тварин спостерігали прискорене дихання, зростало споживання води, підвищувалась температура поверхні окремих частин тіла.[29]

Таким чином, спираючись на отримані дані, можна зробити висновок, що молодняк ВРХ при утриманні в типових приміщеннях у значно меншій мірі реагує на низькі температури повітря, ніж високі. З метою забезпечення оптимального мікроклімату влітку необхідно оптимізувати вологісно-температурний режим у приміщенні, що дасть змогу підтримувати життєві функції тварин [9,23].

1.3. Способи утримання молодняку великої рогатої худоби.

Залежно від способу утримання молодняку великої рогатої худоби у літній та зимовий періоди року реалізація деяких із зазначених елементів технології може дещо відрізнятись[32]

Прив'язний спосіб утримання великої рогатої худоби дозволяє при значному питомій вазі ручної праці диференціювати годівлю тварин і догляд за ними. Однак він пов'язаний з великими витратами праці.[33]

Одним з недоліків прив'язного способу утримання корів є недостатність активного моціону.[14.15].

Безприв'язному спосіб утримання молодняка ВРХ сприяє скороченню затрат праці і кращого використання механізації. Він широко застосовується в даний час. Але для безприв'язного утримання потрібно мати гарні приміщення, в яких взимку можна регулювати мікроклімат, достатня кількість кормів та підстилки, засоби механізації та вигульні двори з твердим покриттям, потрібно формувати тварин в групи. Крім того, погіршується ветеринарне благополуччя, ускладнюються обробки худоби [34].

В цей час використовують два види безприв'язного утримання: на глибокій підстилці і утримання тварин в боксах.[24]

Більш сучасною технологією утримання корів є безприв'язно-боксова. Боксове утримання, при роздачі кормів стрічковими транспортерами, видалення гною через сітчасту підлогу або дельта-скреперами, в основному задовольняє вимоги промислової технології вирощування ремонтного молодняка. Однак воно вимагає чіткої організації і найсуворішого дотримання ветеринарно-санітарних та зоогігієнічних заходів [10].

Як повідомляє [22] утримання телят впливає на їх ріст, стан здоров'я подальшу продуктивність. Вирощувати телят доцільніше в умовах групового утримання. Вирощування в клітках або на прив'язі суперечить біологічним потребам ростучого організму. У телят при цьому гірше розвиваються внутрішні органи, знижується резистентність організму, гірше виробляються стадні рефлекси. Крім того групове утримання дає можливість ефективніше використовувати приміщення, механізувати більшість виробничих процесів, поліпшити умови праці. На рості і розвитку молодняка при будь-якій технології вирощування негативно позначаються скупченість тварин, підвищена вологість, загазованість та бруд у приміщеннях.

Як зазначають [18.21] мікроклімат приміщень, у яких вирощують молодняк, повинен відповідати зоотехнічним та ветеринарно-санітарним вимогам (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Параметри мікроклімату в приміщеннях для телиць

Показники	Вік, міс		
	до 3	3-6	більше 6
Температура повітря, °С	16-18	12-15	10-12
Відносна вологість, %	75	70	75
Допустима концентрація:			
вуглекислого газу, %	0,15	0,25	0,25
аміаку, мг/л	0,015	0,02	0,02
сірководню, мг/л	0,005	0,01	0,01
Швидкість руху повітря, м/с:			
у зимовий період	0,2	0,3	0,5
у літній період	0,3	0,5	0,8-1,0

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Характеристика місця проведення досліджень

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю. “Скіф” є підприємством, заснованим на базі колективного сільськогосподарського підприємства ім. Шевченка, що реорганізується, і утвореним на засадах угоди громадянами шляхом об’єднання їх майна та підприємницької діяльності у сільському господарстві з метою одержання прибутку.

СТОВ “Скіф” знаходиться за адресою: с.Більськ Полтавського району Полтавської області. Господарство розташоване на території с.Більськ (правий берег р.Ворскла) Полтавської області. Межує із Зіньківським районом – на заході і Охтирським р-ном Сумської обл. - на півночі. Напрямок господарства зерново-бурячний з розвиненим тваринництвом.

В господарстві діють такі переробні цехи:

- цех по переробці насіння соняшника на олію;
- цех по переробці зерна на борошно;
- міні-пекарня.

Головною метою діяльності товариства є виробництво, переробка та реалізація сільськогосподарської продукції, а також надання учасникам товариства та іншим особам послуг щодо ведення сільського господарства та здійснення інших пов’язаних з ним видів діяльності.

Предметом діяльності товариства є:

- ведення сільськогосподарського виробництва.
- переробка с.-г. продукції як власного виробництва, так і придбаної у інших виробників.
- оптова і роздрібна торгівля продукцією власного виробництва.

- надання агротехнічних та інших послуг жителям сільських населених пунктів, селянським (фермерським) господарствам, с.-г. та іншим підприємствам та організаціям.
- надання транспортних та комунально-побутових послуг учасникам товариства та іншим категоріям громадян.

Забезпеченість господарства ресурсами відображена в таблиці 2.1. Таблиця містить характеристику землекористування товариства.

Таблиця 2.1

Землекористування СТОВ "Скіф"

Угіддя	2019		2020		2021	
	га	%	га	%	га	%
Загальна земельна площа	3912	-	4022	-	4022	-
Всього с.-г. угідь	3905	100	4015	100	4015	100
З них: ріллі	3105	79,5	3215	80,1	3215	80,1
сінокосів	364	9,3	364	9,1	367	9,1
пасовищ	353	9,0	353	8,8	353	8,8
багаторічних насаджень	83	2,2	83	2	80	2

Розглянувши таблицю 2.1. можна зробити такі висновки:

- в господарстві збільшилась площа с.-г. угідь на 110 га, в тому числі ріллі на 110 га.;
- площа багаторічних насаджень у 2021 році у порівнянні з 2019 та 2020 роками стала меншою на 3 га.;
- площа пасовищ на протязі трьох років залишається незмінною;
- площа сінокосів на 2021 рік збільшилася на 3 га у порівнянні з попередніми роками.

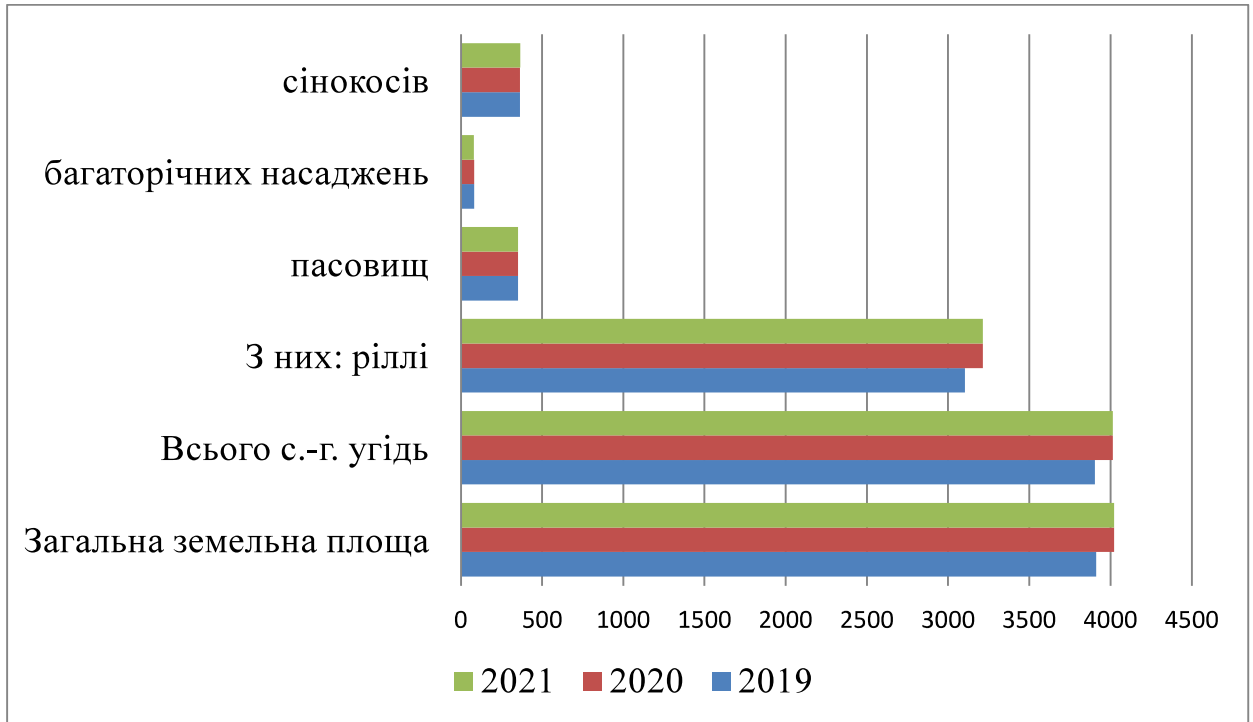

Рис.2.1 Землекористування СТОВ «Скіф»

Забезпеченість господарства трудовими ресурсами зображена в таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Забезпеченість СТОВ"Скіф" трудовими ресурсами.

Наявність працівників	2019	2020	2021
Всього	194	207	216
Адмін персонал	20	20	20
В тваринництві	60	65	68
В рослинництві	66	72	79
Переробна	48	48	49

Розглянувши таблицю 2.2. можна зробити такі висновки:

- загальна кількість робітників у 2020 році збільшилася на 13 осіб, а у 2021 на 9 осіб;
- штат адмінперсоналу на протязу трьох років залишався сталим;
- у тваринництві, рослинництві та переробці прослідковується тенденція поступової зміни штату робітників з кожним наступним роком у позитивному напрямку.

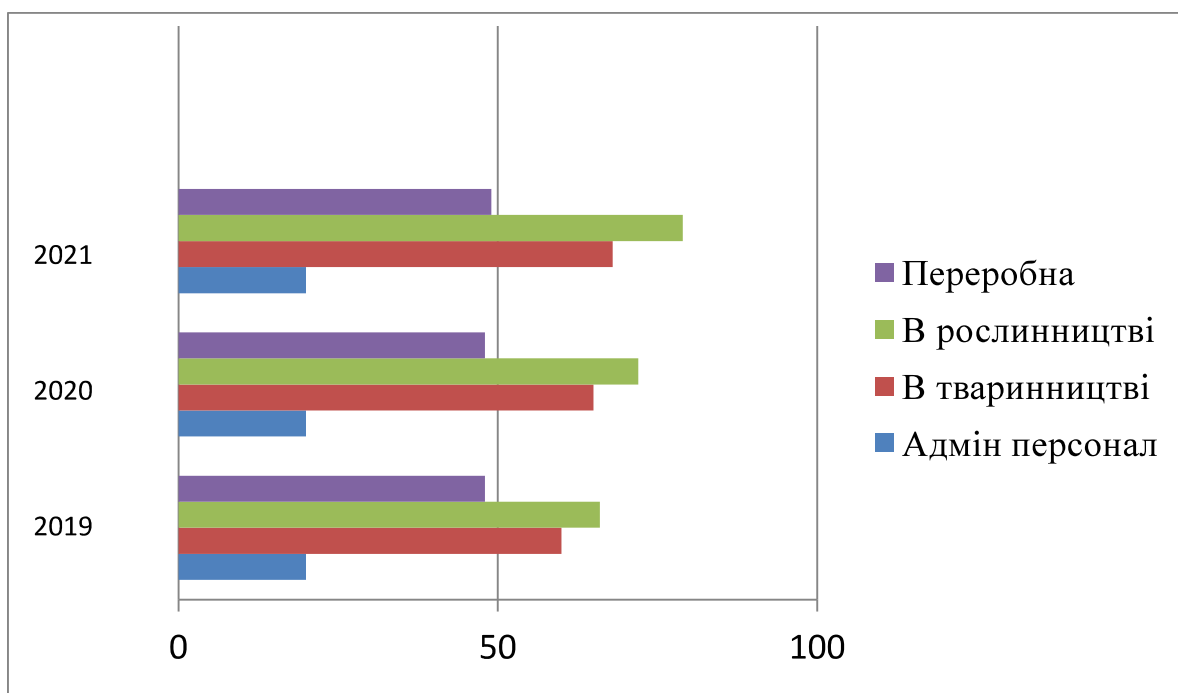

Рис 2.2. Забезпеченість СТОВ "Скіф" трудовими ресурсами.

Для успішного ведення будь-якої галузі тваринництва забезпечення тварин якісними та повноцінними кормами є головним завданням. Від згодованих кормів залежить продуктивність, а також здоров'я тварин. Кормо-виробництво є невід'ємною складовою для розвитку галузі скотарства. Оскільки питома вага вартості кормів у собівартості виробленої продукції у скотарстві становить 50-60%, тому кормо-виробництво і кормова база повинні повністю забезпечувати потреби тварин в поживних речовинах, які надходять з кормами.

СТОВ «Скіф» забезпечує потребу худоби в кормах за рахунок власної кормової бази. Господарство на корм вирощує бобові та злакові трави. На зерно вирощує кукурудзу, пшеницю, ячмінь, горох, сою. Для забезпечення тварин в зимовий період соковитими кормами заготовляють кукурудзяний силос, корнаж, сінаж. З грубих кормів для годівлі використовують бобово-злакове сіно, в невеликій кількості солому. На сінокоси у 2019 році припадає 367 га. В літній час корів випасають на пасовищі, згодовують зелену масу, концентровані корми.

Рис. 2.3. Виробництво кормо-сумішей для ВРХ

Рис. 2.4. Комбікорм для окремих статевих-вікових груп

Невелику частину кормів господарство закуповує. Сюди відносять жом, макуха, замітники цільного молока для телят, премікси для різних статевікових груп, мінеральні добавки. Комбікорм виготовляють в господарстві, рецептуру вибирають відповідно для кожної групи худоби.

На фермі є кормоцех де подрібнюють зерно для приготування комбікорму. Сою перед згодовуванням екструдують на екструдері. Корми згодовують у вигляді кормо-суміші, яку готують у кормороздавачі-змішувачі

TRIOLET. Суміш складають за раціонами окремо для кожної статево-вікової групи.

2.2 Методика виконання роботи

Мета роботи: вивчення технології вирощування молодняку великої рогатої худоби у СТОВ «Скіф» Полтавського району, Полтавської області.

Методи дослідження: при виконанні дипломної роботи були використані дані щодо рівня продуктивності тварин і якості одержаної продукції. Зокрема, дані помісячного зважування тварин, затрати кормів. .

Для проведення розрахунків економіко-технічних показників було вивчено рівень цін у нашому регіоні, попит на нього і пропозицію, а також дані бухгалтерського обліку в господарстві.

При плануванні роботи на фермі і при заготівлі кормів враховано вимоги законів щодо екологічної безпеки виробництва, дотримання правил безпеки життєдіяльності і охорони праці. Плануючи потрібну кількість корму використовували норми годівлі тварин.

РОЗДІЛ 3

3 РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Характеристика стада великої рогатої худоби СТОВ «Скіф»

Молочнотоварна ферма має повний цикл виробництва, є сім статевовікових груп. Господарство використовує українську чорно-рябу молочну породу (95% стада) решта - українська червоно-ряба і симентальська порода.

Для покращення молочної продуктивності стада корів осіменяють спермою бугаїв голштинської породи.

На перше січня 2021 року на фермі налічувалося 1318 голів великої рогатої худоби (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Середньорічне поголів'я ВРХ за 2021

Корови, гол.	473
Нетелі, гол.	89
Корови відгодівля	25
Телиці 14-18 міс., гол.	37
Бугайці відгодівля гол.	139
Ремонтні телиці 6-14 міс., гол.	227
Бугайці до 20 днів, гол.	18
Телички до 20 днів, гол.	18
Бугайці 20 днів-6 міс., гол	118
Телиці 20 днів-6 міс., гол	174

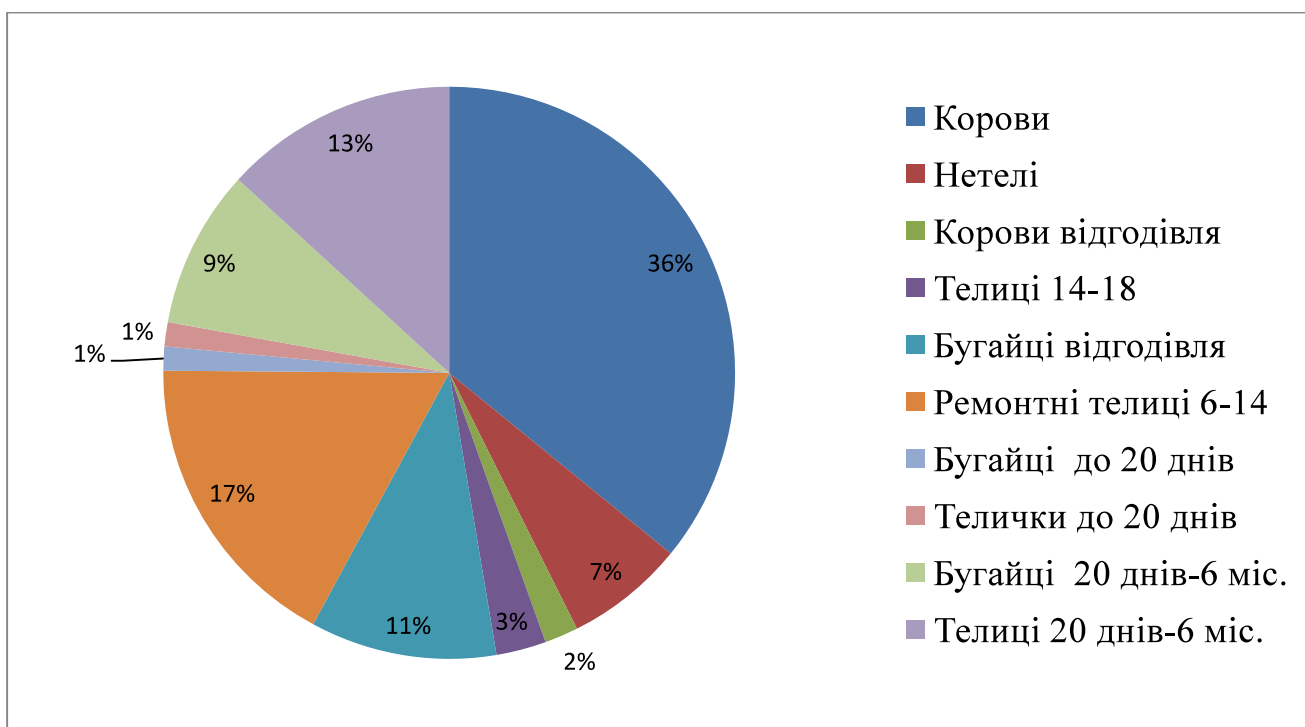

Рис 3.1. Структура стада господарства

Годівля худоби

При здійсненні завдань подальшого розвитку скотарства першочергового значення набуває раціональне використання кормів. Якісна годівля - запорука прибуткового скотарства.

Годівля тварин – організація виробничого процесу направлено на забезпечення життєвих потреб тварин в поживних, мінеральних і біологічно-активних речовинах для одержання продуктів високої якості.

На молочній фермі в СТОВ «Скіф» годівлі приділяють велику увагу, адже від цього залежить продуктивність та якість продукції і здоров'я худоби. Для кожної статево-вікової групи складають повноцінні раціони. Худобу годують кормо-сумішами двічі на день.

Дійним коровам згодовують кормо-суміш приготовлену згідно рецептури в кормороздавачі-змішувачі. Залежно від продуктивності згодовують комбікорм.

Коровам на роздої згодовують силос кукурудзи, корнаж бобових трав та сої, патоку у невеликій кількості, соняшниковай шрот, кукурудзу та пшеницю у зимовий період.

Сухостійним коровам та нетелям згодовують силос, якісне сіно, концентровані корми з вітамінно-мінеральними добавками. Телятам та телицям, бугайцям на відгодівлі кормо-суміші готують відповідно до їх віку. Влітку корів і телиць випасають та згодовують зелену масу.

Годівлі телят приділяють велику увагу. Новонароджених телят випоюють якісним молозивом протягом трьох днів. Якість молозива визначають з допомогою колострометра, високоякісне молозиво зберігають в морозильниках (створюючи так званий банк молозива). На третій день телят переводять на молоко, його кількість і тривалість випоювання визначають згідно призначення телят. Теличкам яких планують залишити на ремонт стада цільного молока згодовують більше. З віком молоко замінюють на замінник цільного молока. Телят привчають до поїдання грубих та концентрованих кормів даючи їм сіно і стартерний комбікорм починаючи з 7-10-денного віку. Телят на 21-й день переводять в старшу групу.

Утримання худоби

На фермі стійлово-пасовищна система утримання. В літній період дійних корів випасають на пасовищі, а на фермі підгодовують зеленою масою і комбікормом. Телиці влітку перебувають в таборах. Сухостійні корови та худоба на відгодівлі не випасається. Дійні корови, сухостійні корови та нетелі, телята до 6 міс та старше 6 місяців, телиці (6-18, 18-24 міс.) – безприв'язно на солом'яній підстилці. Такий спосіб утримання забезпечує моціон, що дуже важливо як для корів, так і для приплоду. Годують з допомогою кормового столу, воду худоба п'є з корит. Гній з приміщень видаляють раз у 2-3 міс. Для дійних корів застосовують безприв'язно-боксове утримання. Приміщення для корів має чотири секції по 48 голів кожна.

Бугайці на відгодівлі утримуються прив'язно. Худоба на прив'язі утримується в індивідуальних стійлах з дерев'яними підлогами,

автонапувалками, корми роздають в годівниці. Гній з приміщень видаляють гноєтранспорттером двічі на день.

Рис. 3.2. Безприв'язне-боксове утримання дійних корів

Телят від народження до 21-го дня утримують в індивідуальних клітках в окремому приміщенні, в якості підстилки – солома. Молоко та чисту воду випоюють з відер. З 21-го дня переводять в інше приміщення де безприв'язне утримання до 6-ти міс. У 6 міс телят розділяють за статтю і переводять на безприв'язне утримання на глибокій підстилці. Приміщення мають бетонні стіни та підлоги, корми роздають на кормовий стіл, напування з корит.

Рис. 3.3. Роздача солом'яної підстилки при безприв'язно-боксовому утриманні

3.3. Організація утримання і годівлі молодняку великої рогатої худоби в СТОВ «Скіф»

Вирощування ремонтного молодняку є важливим завданням, тому що від цього залежить майбутня продуктивність стада. Ремонтний молодняк повинен бути отриманий від високопродуктивних і здорових корів.

Умови годівлі й утримання найбільшою мірою зумовлюють ріст, розвиток, фізіологічний стан і здоров'я тварини. Тому особливо високі вимоги до них ставляться на ранніх стадіях вирощування, яким є профілакторний період. Поряд з годівлею тварин на фермі з їх насиченістю умовно патогенною та патогенною мікрофлорою важливим завданням є збереження здоров'я телят шляхом їх раціонального утримання.

У господарстві даному питанню приділяють велику увагу, оскільки у планах є нарощення поголів'я і підвищення продуктивності стада. Ремонтних теличок відбирають у день народження, при цьому звертають увагу на їх стан, живу масу та продуктивність матері. На кожне теля заводять карточку в якій вказана інформація про нього.

Молозиво і молоко випоюють згідно схеми до 21-денного віку. Молоко попередньо пастеризують в пастеризаторі і роздають за допомогою молочного шатла фірми Urban.

Рис. 3.4. Ємність пастеризатора

Комплект обладнання для пастеризації складається із двох компонентів:

- Ємність пастеризатора
- Електронний блок управління і нагріву води

Ємність пастеризатора Urban на 250 літрів двостінна, виконана з нержавіючої сталі. В середині між стінками ємності циркулює вода. Ємність обладнана 2-ма клапанами для підключення води, розеткою для підключення

до електрики і керуючої електроніки. Обладнана мотором для перемішування молока і зливним краном.

Електронний блокобладнений циркуляційним насосом-нагрівачем, потужністю 6кВт (16А, 400В) і електронікою управління з таймером. Електронний блок кріпиться на стіну, «підключається до водопроводу і каналізаційного зливу. Шланги блоку підключаються безпосередньо до пастеризатора. На блоці розташовані водяні фільтри, манометри і запобіжний клапан. Розетка для підключення до електрики і розетка для підключення блоку управління до пастеризатора».

Процес пастеризації складається з наступних фаз:

- Підігрів

Молоко підігрівається до тих пір, поки не буде досягнута встановлена температура 65⁰С. На дисплеї відображається актуальна температура молока.

- Основний процес

Температура молока підтримується на рівні 65⁰С під час процесу пастеризації (30 хв.). При закінченні часу пастеризації молоко пастеризоване, але ще занадто гаряче, щоб випоювати телятам.

- Охолодження

Пастеризоване молоко охолоджується до встановленої температури 40⁰С.

- Перемішування в кінці процесу

Молоко перемішується до тих пір, поки не буде включена кнопка STOP. Під час перемішування температура знижується, швидкість зниження температури залежить від температури навколишнього середовища та встановленого часу пауз.

- Відновлення потрібної температури

Молоко може нагріватися до температури випоювання 41⁰С та бути згодоване телятам.

Пастеризатор можна використовувати двома способами:

- Безпосереднє використання

Молоко пастеризується відразу після доїння. Після завершення фази охолодження, молоко з пастеризатора випоюється телятам. При цьому виді використання пастеризатора, молоко може бути використано відразу після процесу пастеризації.

- Запрограмоване використання

Можна затримати початок процесу пастеризації на максимум 600 хвилин (10 годин). У цьому випадку таймер спершу відрахує заданий час затримки і лише після цього включить нагрів.

Ємності для молока серії MILKSHUTTLE чудово підходять для транспортування кормової молочної суміші в господарстві .

Молочні шаттли були спеціально розроблені компанією "Urban" (Німеччина) для автоматизації, прискорення і спрощення процесу випоювання телят. Пристрій був запроектовано таким чином, щоб його міг обслуговувати один оператор:

- підготувати молочну суміш;
- транспортувати її до місця утримання телят;
- призвести випойку;
- вимити його.

Технологічне пристрій шаттла дозволяє здійснювати всі перераховані функції в короткі терміни і з мінімальними трудовитратами . Для використання шаттлів навіть великої ємності (200 або 250 літрів) не вимагаються велика фізична сила або спеціальні навички.

Навчання операторів займає мінімум часу і може обмежитися лише ретельним вивченням інструкцією, що поставляється російською мовою. Комфорт і економія часу , які забезпечує використання цих продуктів, дали молочним шаттлам другу назву - " Молочне таксі".

Рис. 3.5. MILKSHUTTLE фірмиUrban

Блок управління, яким оснащені молочні шаттлиUrban, зручний і легкий в управлінні, має просте і зрозуміле меню. Він дозволяє налаштовувати і контролювати основні параметри пристрою:

- бажана і поточна температури молочної суміші;
- стан заряду батареї;
- режим роботи змішуючого пристрою.

За допомогою нього можна також налаштувати розмір порціонної видачі суміші телятам, задавати температуру, яку повинна мати суміш у певному часу, запускати програму промивки.

Шаттл оснащений нагрівальним елементом, призначеним для підігріву молочної суміші до температури, заданої оператором. При експлуатації шаттла в умовах низьких температур на його ємність може одягатися термоізолюючий чохол. Потужність нагрівального елементу може становити 3 або 6 кВт.

За допомогою шаттла молоко роздається телятам. Доза на одну голову – 2 л. У шаттлі постійно підтримується стала температура молока 41°C.

Рис. 3.6. Утримання телят до 21-денного віку

При випоювання молозива або молока з відра треба стежити, щоб теля пило маленькими порціями. У цьому випадку молозиво, минаючи рубець, сітку, книжку, відразу по доуденального жолобу потрапляє в сичуг, де добре

перетравлюється. При ковтанні великих порцій молозиво або молоко потрапляє в рубець і сітку які ще не функціонують, і затримується в цих відділах шлунка на тривалий час, де воно починає загнивати, і цим приводить шлунково-кишковий тракт теляти в розлад, викликаючи диспепсію.

Рис 3.7. Теля у індивідуальній клітці

До 4-х міс телятам дають вітамінно-мінеральний премікс «Кальвіцин-Про», його додають до комбікорму (до 4% на 1т концкормів). Зоотехнік і ветеринар слідкують за ростом і розвитком молодняку. Періодично проводяться зважування тварин.

Таблиця 3.2

**Розпорядок робочого дня
доглядачів за молодняком ВРХ до 45-денного віку на МТФ СТОВ
«Скіф»**

№ п/п.	Операція	Час проведення
1	Вихід на роботу	6:00
2	Приймання поголів'я, інвентарю від нічного сторожа-доглядача по догляду за телятам	6:00- 6:10
3	Чищення ясел, кормових корит, стійл та відер під воду	6:10- 6:30
4	Дезінфекція відер та підготовка їх для напування телят. Напування телят віком до 4 діб молоком цільним із соски	6:30- 6:30
5	Заливання молока цільного із пастеризатора в шаттл молочний, включення температурного режиму	6:45- 6:55
6	Випойка телят молоком цільним з молочного шаттла	7:00- 7:15
7	Промивка молочного шаттла миючим засобом і чистою водою догляд за ним	7:15- 7:25
8	Контроль норми випойки молока телятами: при неповному випиванні молока із відер допоїти його телятам	7:30- 7:40
9	Роздача сіна та стартового комбікорму	7:40- 8:30
10	Підготовка відер для напування телят питною водою: помити відра від залишків молока, провести дезінфекцію та сполоснути чистою водою	8:30- 8:50
11	Напування телят питною водою (не раніше 1,5 год. після випойки молока)	8:50- 9:10
12	Чищення поголів'я, прибирання кормових проходів, рознесення підстилки, посипання гашеним вапном проходів. Наведення порядку на робочому місці	9:10-10:00
13	Перерва	10:00-12:30
14	Дезінфекція відер та підготовка їх для напування телят. Напування телят віком до 4 діб молоком цільним із соски	12:30- 12:45
15	Заливання молока цільного із пастеризатора в шаттл молочний, включення температурного режиму	12:45- 12:55
16	Випойка телят молоком цільним з молочного шаттла	13:00- 13:10

Продовження таблиці 3.2

№ п/п.	Операція	Час проведення
17	Промивка молочного шаттла миючим засобом і чистою водою догляд за ним	13:10- 3:15
18	Контроль норми випойки молока телятами: при неповному випиванні молока із відер допоїти його телятам	13:15- 13:25
19	Роздача сіна, стартового комбікорму та рознесення підстилки	17:00- 17:30
20	Дезінфекція відер та підготовка їх для напування телят. Напування телят віком до 4 діб молоком цільним із соски	17:30- 18:00
21	Заливання молока цільного в шаттл молочний, включення температурного режиму	18:00- 18:30
22	Випойка телят молоком цільним з молочного шаттла	18:30- 18:45
23	Промивка молочного шаттла миючим засобом і чистою водою, догляд за ним	18:45- 18:55
24	Контроль норми випойки молока телятами: при неповному випиванні молока із відер допоїти його телятам	18:55- 19:10
25	Наведення порядку на робочому місці	19:10-19:30
26	Передача поголів'я нічному доглядачу	19:30-19:35
Санітарний день - четвер		

Основним завданням вирощування телиць у післямолочний період є забезпечення їх подальшого генетично обумовленого росту, розвитку, своєчасного запліднення та формування тварин бажаного типу, здатних добре використовувати об'ємисті корми і давати високі надої.

В цей період телиць бажано вирощувати на раціонах, що складаються лише з рослинних об'ємистих кормів. Їх складають із таким розрахунком, щоб забезпечувати рівномірну роботу передшлунків і кишечника. Середня добова норма 2,5-3,0 кг сухої речовини на 100 кг живої маси забезпечує вирощування молодняку з добре розвиненим травним трактом. Годівля телиць переважно хорошими грубими та соковитими кормами з мінімальною кількістю

концентратів сприяє розвитку у них властивостей високопродуктивної молочної худоби, попереджає ранню статеву зрілість і ожиріння.

Організуюючи годівлю ремонтних телиць в цей період, велику увагу необхідно звертати на загальний баланс у раціоні основних і кислотних елементів. Доведено, що в раціонах жуйних повинен бути надлишок основних елементів. Порушення цього балансу призводить до пригнічення росту і розвитку та нераціонального витрачання кормів. Тому, при розробці раціонів для ремонтних телиць і нетелей, балансуванню за основними і кислотними елементами необхідно надавати такої ж уваги, як і балансуванню за основними поживними і мінеральними речовинами.

Важливого значення при вирощуванні ремонтних телиць необхідно надавати режимові годівлі, оскільки доведено, що у жуйних процеси споживання корму і його пережовування тісно пов'язані. Бажано, щоб жуйка у всіх тварин відбувалася в один і той же час, тому що коли одні тварини їдять, а інші відпочивають і жують жуйку, спостерігаються особливо великі порушення режиму їх відпочинку. Все це призводить до функціональних змін у життєдіяльності організму і різкого зниження продуктивності.

Особливу увагу годівлі необхідно приділяти у перехідні періоди — навесні та восени. Різкі переходи від зимових раціонів до літніх і навпаки досить часто призводять до зривів травлення, які, як правило, супроводжуються зниженням продуктивності.

Таблиця 3.3

Раціон. Бугайці та телички до 6-міс. віку. Зима (210 діб)

Найменування використаних кормів	Сіно лугове	Сінаж люцерни	Корнаж	Силос кукурудзи	Шрот соєвий	Кукурудза
Норма, на голову на добу	1	1,5	2,5	3	0,3	0,7
Кількість наявних тварин, гол	292	292	292	292	292	292
Всього, кг	61320	91980	15300	183960	18396	42924

Рис. 3.8. Безприв'язний спосіб утримання телят до 6-ти міс. віку

Рис.

3.9. Роздача солom'яної підстилки худобі при безприв'язному способі утримання

Вирощуючи телиць у післямолочний період, застосовують безприв'язний спосіб утримання на глибокій довго незмінюваній підстилці.

3.5. Підготовка телиць до парування

Підвищення заплідненості телиць має велике значення для успішного відтворення стада. Тому необхідно враховувати ряд факторів, які сприяють їх нормальної заплідненості. Першорядне значення має правильне і повноцінне годівля телиць протягом усього року. Встановлено, що для хорошої заплідненості маток та отримання від них здорового приплоду вимагається різнотипове годування з урахуванням сезону року та фізіологічного стану тварин. У літній період для телиць найкращим є різноманітний зелений корм, який повинен становити 3/4 раціону (по поживній цінності).

У зимовий, стійловий період маткам потрібно згодовувати якісне сіно, кормові буряки, моркву і повноцінний силос.

Телиці, які не задовольняють потреби в енергії, протеїнах, мінералах чи вітамінах, ростуть повільніше і часто відсоток запліднюваності їх нижчий у порівнянні із телицями, яких годували правильно.

Недогодовування. Зниження темпів росту телиць нижче рекомендованого рівня – збиткова практика тому, що цим ми скорочуємо продуктивний період їх життя. Недогодовування веде до уповільнення росту і старшого віку (більше 24 місяців) при першому отеленні. Стримуючи ріст, ми отримуємо корів менших за розміром та з нижчою продуктивністю. Менші за розміром нетелі також мають більше ускладнень при отеленні.

Переогодовування. Переогодовування може призвести до ожиріння телиць, як наслідок, знижується виробництво молока коровою і її довговічність. Дослідження показують, що надлишкове споживання енергії (140% від рекомендованого рівня) до запліднення викликає жирову інфільтрацію молочних залоз і знижує число альвеолярних клітин для синтезу молока. Програма годівлі, спрямована на прискорення темпів росту, не стримує розвитку молочних залоз після запліднення.

З 6-ти міс молодняк утримується безприв'язно, це позитивно впливає на розвиток організму.

Влітку телички знаходяться на пасовищі в літніх таборах. Важливе значення у підготовці маток до парування мають і такі фактори, як зміст їжі на пасовищах влітку і нормальні прогулянки в зимовий час. Цим самим досягається не тільки їх краще годування, але, що особливо важливо, активний, невимушений моціон з використанням сонячних променів і повітря, що грають позитивну роль в заплідненості телиць.

Після досягнення телицями запланованої живої маси і росту їх осіменяють ректоцервікальним способом та витримують в окремому станку (на прив'язі) 12 год. Після встановлення тільності їх переводять у групу нетелей.

Рацион годівлі телиць парувального віку 14-18 міс. наведений у таблиці 3.5. Рацион годівлі ремонтних телиць 6-14 міс. наведений у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Рацион. Ремонтні телиці 6-14 міс. Зима (210 діб)

Найменування використаних кормів	Силос сорго	Сінаж люцерни	Корнаж	Солома	Кукурудзу	Макуха соняшникова
Норма, на голову на добу	8	6	2,5	0,5	0,7	0,7
Кількість наявних тварин, гол	227	227	227	227	227	227
Всього, кг	381360	286020	119175	23835	33369	33369

Таблиця 3.5

Раціон. Телиці 14-18 міс. Зима (210 діб)

Найменування використаних кормів	Силос сорго	Сінаж люцерни	Корнаж	Солома на підстилку
Норма, на голову на добу	10	6	3	1,5
Кількість наявних тварин, гол	37	37	37	37
Всього, кг	77700	46620	23310	11655

Таблиця 3.6

Раціон. бугайці відгодівля. Зима (210 діб)

Найменування використаних кормів	Силос кукурудзи	Сінаж люцерни	Корнаж	Солома
Норма, на голову на добу	9	6	4	0,5
Кількість наявних тварин, гол	139	139	139	139
Всього, кг	262710	175140	135450	67725

Відгодівельний молодняк утримується прив'язно. Застосовується силосний тип годівлі. На пасовищі тварини не випасаються, в літній час згодовують зелену масу та концентровані корми. На м'ясо бичків реалізують при живій масі 370-450кг.

3.6. Організація утримання і годівлі нетелей СТОВ «Скіф»

Після запліднення у кожній телиці розпочинається якісно новий етап розвитку: ріст нетелі продовжується, а в її організмі розвивається плід. Годівля нетелей першої половини тільності повинна бути помірною, але достатньою за рівнем і збалансованою за всіма поживними речовинами. Особливо не рекомендується в цей період згодовувати тваринам велику кількість

концентрованих кормів. Середньодобові прирости повинні маси становити не більше 500-600 г.

Фізіологічною особливістю нетелей у цей період є здатність за сприятливих умов годівлі резервувати значну кількість органічних і мінеральних речовин, необхідних для забезпечення нормального фізіологічного стану органів розмноження і високої молочної продуктивності у післяродовий період. Ці резерви особливо важливі, оскільки після отелення тварини можуть втрачати до 100 кг маси тіла, “здоюватися”, і кормів, які вони споживають, часто буває недостатньо для одночасного збільшення живої маси і нарощування продуктивності. Якісна або кількісна неповноцінність раціону в другій половині тільності позначається на розвитку плода, його життєздатності, перебігу родів, післяродового періоду, відтворній здатності та молочності корів. У цей період в нетелей посилено розвивається молочна залоза, а тому найважливішим елементом їх підготовки до лактації є масаж вим'я. Його проводять на восьмому місяці тільності й закінчують за 20-25 днів до очікуваного отелення.

Процес підготовки нетелей при безприв'язному утриманні розпочинають з привчання їх до доїльного майданчика. Для прискорення цієї операції до групи нетелей необхідно ввести декілька дорослих сухостійних корів, які вже доїлися на майданчику. В останні 7-10 днів перед закінченням масажу включають доїльний апарат і підносять його до вим'я, що сприяє виробленню у нетелей стереотипу на доїння. За 7-10 днів до очікуваних родів нетелей переводять у родильне відділення (стійло), де і відбувається отелення.

Таблиця 3.7

Раціон. Нетелі. Зима (210 діб)

Найменування використаних кормів	Силос сорго	Сінаж люцерни	Корнаж	Макуха
Норма, на голову на добу, кг	12	6	3	1
Кількість наявних тварин, гол	89	89	89	89
Всього, кг	224280	112140	56070	18690

Годівля нетелей першоїполовини тільності повинна бути помірною, але достатньою за рівнем і збалансованою за всіма елементами живлення. Оскільки до шести місяців тільностіплід росте й розвиваєтьсяповільно, у цейперіод нетелей достатньо годувати за нормами телиць, старших 14–15-місячного віку. На сьомому місяці тільності добові прирости плода зростають до 150 г, на восьмому - до 300, на девятому - до 600–700 г. Одночаснозначнозбільшуютьсяплодовіоболонки і молочназалога. Ось чомугодівля нетелей в останні три місяцітільності повинна бути достатньою за загальнимрівнем і повноцінною за вмістом протеїну, мінеральних речовин і вітамінів.

3.7. Економічна ефективність вирощування молодняку

Ефективність суспільного виробництва виступає найважливішою узагальнюючою характеристикою результату суспільного виробництва, яка виражає відношення створених товарів і наданих послуг до сукупних витрат суспільної праці. В найбільш загальній формі ефективність виробництва виражається відношенням результату до затрат. При виробництві будь-якої продукції важливо перш за все визначити такі показники, як собівартість продукції і рентабельність виробництва цієї продукції.

Визначення ефективності виробництва за системою показників дає змогу об'єктивно оцінити віддачу потенціалу галузі.

Одним з основних критеріїв при порівнянні ефективності різних технологій виробництва сільськогосподарської продукції є економічні показники.

Економічна ефективність виробництва продукції тваринництва означає одержання максимальної кількості продукції від однієї голови худоби при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції (1 ц приросту живої маси).

Основними показниками, по яких ведеться визначення економічної ефективності в господарстві є:

- Прибуток виробництва.
- Собівартість виробництва.
- Рентабельність виробництва.

Собівартість продукції становить грошовий вираз затрат підприємства на виробництво. Всі затрати підприємства, які входять до собівартості продукції, поділяють на прямі і непрямі. Собівартість відображає індивідуальні витрати господарства на виробництво продукції і визначається як відношення всіх виробничих витрат до кількості виробленої продукції. До неї входять витрати на оплату праці, вартість витрачених матеріальних ресурсів і використаних матеріалів.

$$C = V_v / A, \text{ де}$$

C – собівартість продукції, грн.;

V_v – виробничі витрати, грн.;

A – вироблено продукції, ц.

Зниження собівартості продукції свідчить про підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва і має велике народногосподарське значення. Це основний шлях зміцнення економіки і важлива передумова підвищення матеріального добробуту працівників сільського господарства. Ціни і собівартість продукції визначають прибуток і рентабельність господарства.

Прибуток – різниця між виручкою від реалізованої продукції і повної її собівартості.

$$P = V - C, \text{ де}$$

P – прибуток, грн.;

V – виручка від реалізації продукції, грн.;

C – собівартість, грн.

Рентабельність виробництва – показник, який характеризує економічну ефективність роботи підприємства. Рівень рентабельності виробництва виражається відсотковим відношенням прибутку до собівартості реалізованої продукції. Рентабельність виробництва один із основних узагальнюючих показників економічної ефективності виробництва, оскільки відображає не тільки кількісні, але і якісні сторони діяльності підприємства.

Рівень рентабельності (P) визначається за формулою:

$$P = P / C \times 100\%, \text{ де}$$

P – рівень рентабельності, %;

P – прибуток, грн;

C – собівартість продукції, грн.

Основними факторами росту рентабельності виробництва є зниження собівартості і підвищення якості продукції.

Економічна ефективність вирощування молодняку ВРХ у СТОВ «Скіф» показана у таблиці 3.8.

Таблиця 3.9

Економічна ефективність вирощування молодняку ВРХ у СТОВ «Скіф»

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2021 р. до 2019 р, %
1	2	3	4	5
Поголів'я ВРХ – всього, голів	1084	1232	1318	21,6
Кількість новонароджених телят за рік, гол	487	486	656	34,7
Вирощено телят до 6-місячно віку, гол	455	449	623	36,9
Збереженість молодняку до 6-міс.,%	93,4	92,4	94,9	1,5
Вирощено телят до 12-місячно віку, гол	443	432	611	37,9
Збереженість молодняку до 12-міс.,%	97,5	96,3	98,1	0,6
Середньодобовий приріст на вирощуванні, г	523	426	473	-9,6

Продовження таблиці 3.9

1	2	3	4	5
Витрати на 1 ц приросту живоїмаси ВРХ кормів, ц корм. од.:	8,55	10,12	9,56	11,8
Собівартість 1 ц приросту живої маси ВРХ, грн.	3815,11	3936,5	4396,23	15,23
Реалізаційна ціна 1ц живої маси	4598	5446	6242	35,75
Жива маса при реалізації,кг	157,6	163,9	165,4	4,95
Вартість реалізації 1 голови, грн.	7246,45	8925,99	10324,27	42,47
Реалізовано всього молодняку	184	205	230	25,00
Одержано виручки від реалізації молодняку, тис. грн.	1333,346	1829,829	2374,582	78,09
Одержано прибутку від реалізації молодняку, тис. грн.	227,026	507,184	702,168	209,29
Рівень рентабельності (+), збитковості (-) виробництва приросту живоїмаси ВРХ, %	20,52	38,35	41,99	+21,46

Проаналізувавши таблицю можна зробити висновки, що за останні 3 роки:

- поголів'я ВРХ за зросло на 21,6%;

- кількість новонароджених телят за рік зросла на 34,7%;
- вирощено телят до 6-місячно віку на 37,9% більше;
- збереженість молодняку до 6-міс. віку зросла на 1,5%;
- вирощено телят до 12-місячно віку на 37,9% більше;
- збереженість молодняку до 12-міс. віку зросла на 0,6%;
- середньодобовий приріст на вирощуванні знизився на 9,6%;
- витрати кормів на 1 ц приросту живої маси ВРХ кормів зросли на 11,8%;
- собівартість 1 ц приросту живої маси ВРХ зросла на 15,23%;
- реалізаційна ціна 1ц живої маси зросла на 35,75%;
- жива маса при реалізації збільшилася на 4,95 %;
- вартість реалізації 1 голови зросла на 42,47%;
- реалізовано всього молодняку на 46 голів більше;
- одержано виручки від реалізації молодняку на 78,09% більше;
- одержано прибутку від реалізації молодняку на 475,142 тис. грн. більше;
- рівень рентабельності (+), збитковості (-) виробництва приросту живої маси зріс на 21,46%.

Наведені дані свідчать про позитивну динаміку технології вирощування та реалізації ремонтного молодняку великої рогатої худоби

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу технології вирощування молодняку ВРХ в умовах СТОВ «Скіф» можна зробити наступні висновки:

- В господарстві утримують велику рогату худобу чорно-рябої породи;
- На фермі стійлово-пасовищна система утримання;
- Поголів'я великої рогатої худоби становить 1813 голів;
- В господарстві застосовують безприв'язно-боксовий спосіб утримання для корів молочного стада, індивідуальні клітки для молодняку у віці від 0 до 21-денного віку, безприв'язну систему утримання на глибокій підстилці для бичків і теличок віком до 6 міс., ремонтних телиць 6-14 міс., телиць парувального віку 14-18 міс. та нетелей, привязну систему утримання для бичків на відгодівлі;
- СТОВ «Скіф» забезпечує потребу худоби в кормах за рахунок власної кормової бази та частково закупівлі;
- Худобу годують кормо-сумішами двічі на день;
- На фермі застосовують штучне осіменіння корів і телиць ректоцервікальним способом;
- Осіменяють спермою бугаїв голштинської породи, спермопродукцію закупають у Канаді;
- Молозиво і молоко випоюють згідно схеми до 21-денного віку. Молоко попередньо пастеризують в пастеризаторі і роздають за допомогою молочного шатла фірми Urban;

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Вирощування телят до 1.5-2 місячного віку проводити в індивідуальних будиночках на дворі у всі сезони року. Це дає можливість виростити міцний, загортований молодняк з підвищеною енергією росту.

2. Переглянути та удосконалити раціони годівлі молодняку ВРХ, тому що опираючись на дані економічних розрахунків чітко видно, що середньодобові прирости молодняку за останні 3 роки знизилися на 9,6%, а витрати на 1 ц приросту живоїмаси ВРХ кормів, ц корм. од збільшилися на 11,8%.